BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3–3

Nr. Wilno, dn. 14 lutego ~~1930 roku.~~ 1931 r. 389.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Rezolucja Rady Związku Litewskich Włościan Ludowców w sprawie polityki zagranicznej.

Na zjeździe z 25.I.b.r., uchwaliła Rada Związku Ludowców Litewskich, po wysłuchaniu sprawozdania Komitetu Centralnego, następującą rezolucję w sprawach polityki zagranicznej:

I. Rząd litewski, podpisując traktat handlowy z Łotwą i Estonją, stworzył korzystniejsze warunki wzmacniania i rozwoju bliższych stosunków ekonomicznych z najbliższymi sąsiadami Litwy. Rząd powinien związki te rozwinąć również w dziedzinie politycznej ażeby w ten sposób zagrodzić drogę wzmacniającym się w tych państwach wpływom polskim, wyraźnie skierowanym przeciwko najżywotniejszym interesom Litwy.

II. Ze względu na polityczno-gospodarcze interesy Litwy, rząd winien się starać nawiązać kontakt gospodarczy z innymi sąsiadami północno-zachodnimi: Szwecją, Finlandją, Norwegją i Danją. W tym celu w wymienionych państwach winne być przywrócone przedstawicielstwa, które zostały za czasów Woldemarasa skasowane. Do przedstawicielstw tych winni być przydzieleni eksperci w zakresie rolnictwa, przemysłu i handlu.

III. Rząd powinien należycie uregulować stosunki handlowe z Rosją Sowiecką przez podpisanie traktatu handlowego.

IV. Sprawa zatargu z Polską o Wilno wyraźnie się przechyliła na niekorzyść Litwy. Rada Ligi Narodów opierając się na zaproponowanych przez siebie i przyjętej przez Woldemarasa rezolucji z dn. 10 grudnia 1927 r.i na dalszym przebiegu rokowań polsko-litewskich, uchwaliła w dniu 23 stycznia r.b. zasięgnąć opinji doradczej w Międzynarodowym Sądzie Haskim, w sprawie tranzytu kolejowego na linji Landwarowo-Koszedary. Bez żadnych rekompensat ze strony Polski, bez uwzględnienia traktatu suwalskiego i z całkowitem pominięciem ~~xxxxxx~~ terytorjum okupowanej Litwy proponuje się Litwie otwarcie kolei Landwarowo-Koszydary i twierdzi się, że ~~x~~ następnie sprawy poczty i telegrafu, jak również sprawy o charakterze administracyjno-konsularnym zostaną z łatwością w praktyce rozstrzygnięte i uregulowane.

Rząd tautininków stworzył jeszcze jedną stałą sprawę Kłajpedzką, gdyż wdał się w sprawie kłajpedzkiej w dyskusję z Niemcami dając im okazję do wtrącania się w litewskie sprawy wewnetrzne i wywierania nacisku na administrację kłajpedzką i na niemiecką część społeczeństwa kłajpedzkiego/ utworzenie dyrektorjatu, kampanja przeciwko niewygonemu dla rządu niemieckiego gubernatorowi obszaru kłajpedzkiego/.

W związku z tem wytworzyła się w Kłajpedzie nieznośna sytuacja. Zaczęła się demoralizacja ludności.

W sprawach obszaru Kłajpedy Rada Ludowców aprobuje stanowisko komitetu centralnego, zaznaczone we wręczonym rządowi w kwietniu 1930 r. memorjale w sprawie kłajpedzkiej.

V. We wszystkich tych sprawach rząd tautininków nie zdołał skłonić na stronę Litwy opinji publicznej i rządów państw zachodnich, bez czego bezstronne i sprawiedliwe rozstrzygnięcie tych spraw jest nie do pomyślenia.

Sukcesy w polityce zagranicznej zależą w wysokim stopniu od wewnętrznego unormowania stosunków państwowych. Im bardziej skonsolidowane jest wewnętrzne życie państwowe, tem bardziej zdecydowana i ważka jest polityka zagraniczna. W związku z tem Rada Ludowców, zwracając uwagę społeczeństwa litewskiego na powyższe punkty, znajduje, że dla bardziej pomyślnego i bardziej ~~xxxxx~~ odpowiadającego krajowi kursu polityki zagranicznej niezbędna jest wewnętrzna konsolidacja Litwy.

Nowe rewelacje Ambrozajtisa w sprawie "pleczkajtisowców".

Przebywający w Wilnie od sierpnia 1928 r. do grudnia 1930 zbiegły z Litwy niejaki Ambrozewicz /Ambraziejus/, ogłasza na łamach ryskiej "Pedeja Bridi" trzecią z kolei rewelację o stosunkach w Wilnie i w Polsce. Zaznaczać należy, że Ambrozewicz przybył do Polski jako ścigany na Litwie za przestępstwa kryminalne, podał się jednak za prześladowanego politycznie i dlatego korzystał z prawa azylu. Będąc w Wilnie, próbował on bezskutecznie nawiązać stosunki z litewską emigracją polityczną i miejscowymi Litwinami, a także niejednokrotnie ofiarował swe usługi niektórym grupom politycznym, jako wpływowy, mogący oddziaływać na społeczeństwo litewskie, działacz. Między innymi wstąpił do Instytutu Naukowo-Badawczego Euro Europy Wschodniej. Ponieważ kryminalne władze litewskie nie interpelowały w sprawie wydania Ambrozewicza, sądzić należy, że był on od początku na usługach wywiadu. Gdy stwierdzone zostało, że Ambrozewicz jest zwyczajnym kryminalistą, a nie emigrantem politycznym, władze polskie, podejrzewając w nim szpiega, chciały go wydalić do Litwy, co przewidując Ambrozewicz wyjechał do Łotwy. Dziś zapomocą dogodnych dla oficjalnej litewskiej polityki rewelacyj, stara się zaskarbić władze litewskie w celu otrzymania prawa powrotu. Rewelacje Ambrozewicza brzmią jak następuje:

Polacy pragnęli wyzyskać politycznych emigrantów zwanych "pleczkastisowcami" dla sw ch własnych celów. Część emigrantów nazwano "Bataljonem Litewskim", na czele którego stał "generał" Pleczkajtis. Bataljon stacjonował w Lidzie w koszarach 75 p.p.

Gdy polskie kombinacje polityczne stały się znane w Genewie, Polacy "zdemobilizowali" "Bataljon" i przetransportowali go do Grodna w liczbie 200 ludzi, wśród których było kilkunastu zwiedzionych przez Pleczkajtisa Litwinów litewskich. Obok dowódcy wojskowego byli również w bataljonie Pleczkajtisa komisarze polityczni, a wię ze strony litewskiej był prezes Komitetu Centralnego litewskiej pratji socjal-demokratycznej Jankowski, a ze strony polskiej pewien lekarz wojskowy.

Pleczkajtis doskonale zorganizował w swym oddziale służbę wywiadowczą. Wiedział on o każdym kroku poszczególnych emigrantów. Najmniejsze podejrzenie wystarczało, by dany emigrant dostał się pod nadzór policji politycznej, albo był wysyłany do Polski. Przy oddziale istniał również oddział bojowy, którego zadaniem było przesyłanie na Litwę literatury Pleczkajtisa, w czem się głównie odznaczył były urzędnik pocztowy niejaki Filipowicz, który obecnie siedzi wraz z Pleczkajtisem w niemieckim więzieniu. Pleczkajtis bardzo lubił urządzać różne manewry wojskowe. Broń i amunicję dostarczali Polacy w dowolnej ilości. Za odznaczenie się podczas manewrów, wydawano premje. Pozatem odbywały się wykłady polityczne, przyczem Pleczkajtis obiecywał, że po rewolucji na Litwie emigranci litewscy zostaną

komisarzami i oficerami.

Taki stan rzeczy trwał do wiosny 1929 r., kiedy to w łonie pleczkajtisowców rozpoczęły się tarcia. Głównym konkurentem Pleczkajtisa był Popławski, który też w końcu zwyciężył. Zlikwidowano oddział w Grodnie i przeniesiono go do Wilna. Pleczkajtis wystąpił w tym czasie z organizacji i dobrawszy sobie sześciu towarzyszy rozpoczął działalność na własną rękę. Wtedy to powstał projekt wykonania zamachu na członków rządu litewskiego. Projekt ten zakończył się jak wiadomo uwięzieniem Pleczkajtisa i towarzyszy.

P a n B i z a u s k a s p o s ł e m l i t e w s k i m w H o l a n d j i . Jak donosi Elta, minister litewski w Londynie Bizauskas złożył ostatnio swe listy uwierzytelniające, również jako poseł litewski w Holandji.

S p r a w z e z w o l e ń n a p r a c ę d l a c u d z o z i e m c ó w . W związku z nową ustawą, ograniczającą prawa cudzoziemców na Litwie w zakresie otrzymania pracy zwrócił się do prezydenta Smetony korespondent "Siegodnia" z prośbą o wyjaśnienia. Prezydent Smetona oświadczył co następuje: wzmiankowana ustawa wcale nie godzi w jakąkolwiek warstwę ludności Litwy. Naród litewski czci tradycję Witolda Wielkiego i nie robi żadnej różnicy między obywatelami, niezależnie od ich religji i ~~narodowości~~ narodowości. Rząd litewski uwzględnia potrzeby wszystkich narodowości, subsydjuje ich instytucje kulturalne, dąży do stworzenia kadry specjalistów we wszystkich dziedzinach kultury mniejszości narodowej, udziela stypendjów i t.d.. Niema przeto żadnych podstaw do obawy, że nowa ustawa, wydana w interesie kraju i państwa, godzić będzie w niektórych obywateli. Ustawa będzie stosowana w praktyce z jaknajwiększą ostrożnością.

Jak podaje "Lietuvos Aidas" osoby, które udowodnią swe pochodzenie z Wileńszczyzny, będą traktowane w sprawie otrzymania pracy narówni z obywatelami litewskimi. Osoby, posiadające paszporty nansenowskie, o ile mają stałe zajęcie rugowane nie będą. Wszystkie inne osoby, przybyłe z zagranicy do Litwy po 28 lipca 1930 r. czyli po ogłoszeniu odnośnej ustawy, od pierwszego stycznia 1932 r. zezwoleń na pracę w Litwie nie otrzymają. Zezwoleń takich udzieli się cudzoziemcom, zaproszonym do Litwy przez rząd, lub mające odpowiedni upoważnienie rządu.

Kronika wewnętrzna.

P r o c e s k s i ę ż y i a t e j t i n i n k ó w . Wiceprokurator Sądu Wojennego kap.Gudawiczus sporządził już akt oskarżenia w sprawie 4 księży i 9 studentów atejtininków, oskarżonych o działalność przeciwpaństwową. Sprawa wpłynie na wokandę Sądu Wojennego w końcu marca b.r.

Z g a b i n e t u m i n i s t r ó w . 10.b.m. gabinet ministrów rozważał sprawę likwidacji serwitutów i pastwisk oraz projekt ustawy o seminarjach nauczycielskich.

O g r a n i c z e n i e w w o z u i h a n d l u n a r k o t y k a m i . Departament Zdrowia opracował nowy projekt ustawy o handlu narkotykami /kokaina, morfina, opjum i t.p./. Projekt ten przewiduje ostrą kontrolę wwozu tych produktów i ich sprzedaży. Nowy projekt rozważy Gabinet Ministrów.

Z w o l n i e n i z w i ę z i e n i a . 10 b.m. z kowieńskiego więzienia robót ciężkich zwolniono 3 członków partji socjaldemokratycznej, uczestników puczu w Olicie: Rosa, A.Pietrajtisa i Kilikowskiego.

B7